

Årsmelding 2016

Koordineringsutvalget 2016 som ble valgt på årsmøtet:

Helene Bank, styreleder (For Velferdsstaten)
Hildegunn Gjengedal (Norges Bondelag)
Heidi Lundeberg
Aksel Nærstad (Utviklingsfondet)
Petter Slaatrem Titland (Attac)
Rolv Rynning Hanssen (Fagforbundet)
Hege Skarrud (Spire)
Shoaib Sultan (Nei til EU)
Bjørn Ola Opsahl
Tora Knutsen (Latin- Amerikagruppene i Norge)
Erlend Hansen (Natur og Ungdom)
Ann Christin Billing (Folkeaksjonen mot TISA).

Etter sommeren gikk Erlend Hansen ut av styret, og Tina Andersen Vågenes gikk inn i styret fra Natur og Ungdom. Christine Parker ble valgt inn i styret på årsmøtet under forutsetning at hun godtok vervet. Grunnet misforståelser og feil epostadresse kom hun ikke inn i styret før etter sommeren, og etter kort tid fikk hun verv i LO i Oslo, og ba om fritak fra verv i Handelskampanjen.

Det har vært et stort styre, og utgangspunktet for å velge det så stort var en ønske om forankring i flere organisasjoner. Samtidig var det også gjort klart på sist årsmøte at det ville betinge at en ikke bestandig kunne regne med å finne møtetider som passet alle. Det har slått til, dessverre, men uten at styret har funnet at det hindret arbeidet.

Mer enn noen gang i Handelskampanjens historie har det tatt seg opp et engasjement for kritisk debatt om handelsavtalene og investeringsavtalenes effekt på demokrati, fordeling og maktforhold. Det er i stor grad de nye megaavtalene og deres dyptgripende tiltak mot samfunn over hele verden. Mål om å lage globale rammer designet av noen få lands forhandlere, og i dypeste hemmelighet, uroer og gjør sint. Det har bidratt til at Handelskampanjens erfaringer og analyser har blitt mer og mer etterspurte både ute i landet, i flere organisasjoner, på flere universiteter og høyskoler, av politiske partier og av mediene.

Men vi opplever også at regjeringen setter i verk informasjonsapparat for å imøtegå spørsmål og bekymringer som Handelskampanjen og dens medlemmer har.

Koordinator

Koordinator i 2016 var Anniken Storbakk ansatt i en 50 prosent stilling. Storbakk var vikar for Tore I Støve som var fast ansatt. Støve leverte inn sin oppsigelse i desember 2016. Storbakk fikk tilbudt stillingen som koordinator og takket ja til det. Samtidig var Tore inne i en periode på kombinert NAV-midler og lønnsmidler fra Handelskampanjen, for å prøve å tilpasse oppgaver til den midlertidige helsetilstanden hans. Koordinator har hatt kontor plass hos Utviklingsfondet, og har hovedsakelig

jobbet med Norad prosjektene, og oppdatert nettsider, sendt ut nyhetsbrev og spredd saker på sosiale medier. Koordinator deltok på alle møter i koordineringsutvalget, skreiv referat fra disse og bisto koordineringsutvalget med løpende oppgaver.

1. Organisasjon

Handelskampanjen har i 2016 bestått av 17 organisasjoner, med Folkeaksjonen mot TISA som nytt medlem. Medlemsorganisasjonene er: Attac Norge, Fagforbundet, For Velferdsstaten, Handel og Kontor, Latin-Amerikagruppene i Norge, Natur og Ungdom, Nei til EU, Norges Bondelag, Norges Bygdekvinnelag, Norges Bygdeungdomslag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Oikos-Økologisk Norge, PRESS, Spire, Ungdom mot EU, Utviklingsfondet, og Folkeaksjonen mot TISA.

Dessverre har Norges Bygdeungdomslag bestemt at de ønsket å trekke seg fra nettverket.

Vi har denne perioden i større grad jobbet for å styrke nettverket og kompetansen innen egne organisasjoner, enn jobbet for å nå ut til nye potensielle medlemsorganisasjoner.

For å styrke nettverket har vi kontakt med personer i de ulike organisasjoner, produserer notater som medlemsorganisasjonene kan bruke, osv. tilby innlegg, holdt foredrag og tatt kontakt med både organisasjonene og politiske partier.

Koordineringen av aksjon TISAfri kommune var et samarbeidsprosjekt mellom både medlemmer og ikke-medlemmer, der Handelskampanjen la inn personal- og økonomiske ressurser.

2. Økonomi

Momskompensasjon

Handelskampanjen søkte momskompensasjon fra Lotteri og stiftelsestilsynet. Søknadsbeløpet vårt var på 29 369 og vi fikk tildelt 22 421 kr. Hvor mye vi får tildelt avhenger av hvor mange som søker og hvor stor den totale potten er, samt organisasjonens totale driftskostnader.

Norad: Informasjonsstøtten Nord/Sør

Vi søkte om 892 654 kr og fikk tildelt 600 000 kr for 2016. Tilskuddet fra Norad går til organisasjoner som jobber med informasjonsspredning om nord-sør spørsmål. Tilskuddet gikk til utvikling av podkast, et handelskart på nettsiden, sør-representasjon i Norge, samt lønnsmidler til å gjennomføre aktivitetene og til å koordinere møter med politikere.

Medlemsbidrag

Medlemsbidrag til Handelskampanjen er frivillig. I 2016 fikk vi inn medlemsbidrag fra 9 organisasjoner til totalt 242 000kr.

3. Kommunikasjon og media

Facebook og Twitter

Facebook-siden har 807 følgere, og Twitter kontoen har 381 følgere. Det har dessverre ikke vært en jevn og kontinuerlig aktivitet på Facebook siden og Twitter. Dette er grunnet mindre arbeidskapasitet

til å lage nyhetssaker og følge opp nyhetsbildet. Under promoteringen av podkasten ble det mer aktivitet og på det meste nådde vi 13 000 personer på Facebook. Vi har en noe økende grad av kommentarer på innleggene, selv om det fortsatt er ganske sjelden folk kommenterer.

Nyhetsbrev og nettsider

Det er sendt ut 6 nyhetsbrev til ca. 420 abonnenter. Det er ikke sendt ut nyhetsbrev hver måned grunnet mindre tid til dette da koordinator har hatt ansvar for et større Norad prosjekt. Nettsiden har i perioden hatt 9 797 brukere og 20 599 sidevisninger. Nytt på nettsiden i 2016 er rullgardinmeny på forsiden, bedre oppsett for podkast-episodene, og et helt nytt handelskart. Til sammenligning med samme periode i 2015 har aktiviteten gått noe ned på nettsiden. Dette skyldes i hovedsak færre nyhetssaker og promotering på Facebook grunnet mindre kapasitet til dette.

Tradisjonelle medier

Medlemmene i koordineringsutvalget har vært aktive med innlegg i avisene, i tillegg til siteringer av Handelskampanjen er det ca. 24 oppslag i papiraviser (se liste siste side). Når det kommer til tema er det TTIP som har hatt flest oppslag i papiravisene (1170), og dernest TISA (784 oppslag).

4. Aktiviteter og politisk arbeid

Arbeidsområder

Bilaterale investeringsavtaler (BITs)

Oppfølging av den nye modellen

Regjeringen vil øke bruken av bilaterale investeringsavtaler (BITs), og arbeidet skal starte i 2017. Modellen for disse forhandlingene var på høring sommeren 2015 (der vi deltok med høringsinnspill), men modellen er ikke blitt offentliggjort i 2016. Handelskampanjen tok kontakt med Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) august 2016 for å be om Næringsministerens deltakelse på et debattmøte om den nye modellen, men ministeren ønsker ikke å delta før modellen er ferdig. Det er uklart når modellen offentliggjøres. Vi har utsatt debattmøtet til modellen kommer.

I statsbudsjettet ble det nevnt at et mål med den nye BITs modellen er å innlemme den i fremtidige EFTA-avtaler. Når vi spurte NFD om dette er en ny satsning for EFTA-forhandlingene, viste NFD til høringsbrevet (13.5.2015) der det står at et mål med den nye modellen er at de norske posisjonene skal danne basis for felles EFTA-posisjoner.

WTO

Handelskampanjen har fulgt WTO forhandlingene hovedsakelig gjennom å delta på UD's WTO-utvalgsmøter, oppdateringer på koordineringsutvalgsmøter, OWINFS-nettverket, og gjennom deltakelse på WTO Public Forum i Genève. Handelskampanjen var med å arrangere demonstrasjonen mot Børge Brende sitt mini-ministtermøte i Oslo der utvalgte WTO land og generaldirektøren var invitert. Flere av medlemmene har også hatt aktivitet hver for seg på WTO-området, som kronikker og arrangementer.

Deltakelse på WTO Public Forum

Handelskampanjen deltok med to representanter fra styret på WTO Public Forum i Genève i september 2016, Heidi Lundeberg og Aksel Nærstad. I tillegg deltok to representanter fra Norges Bondelag, samt tre medlemmer fra Changemaker (som ikke er medlem av Handelskampanjen). Til sammen var det i overkant av 2000 deltakere på Public Forum – representanter fra myndigheter, privat sektor og organisasjoner. Mottoet for forumet var *Inclusive Trade*. Det var lagt stor vekt på e-handel / digital handel og muligheter for små og mellomstore selskaper innenfor det. Forumet var mer enn tidligere år preget av næringslivsinteresser, og mindre av samfunnsmessige behov og virkninger av handelspolitikk. I løpet av de tre dagene forumet varte, var det to plenumsmøter, 100 ulike seminarer, og flere lanseringer av rapporter og bøker.

Dagen før møtet i WTO Public Forum deltok styremedlemmene i Handelskampanjen på møtet i nettverket Our World Is Not For Sale.

Norges Bondelag arrangerte et seminar under WTO public forum om matsikkerhet sammen med bondeorganisasjoner fra Canada og Sveits.

Opposisjonen mot frihandelsavtaler har økt sterkt de seinere årene. De seinere årene har det også vært et sterkere søkelys på det udemokratiske ved at forslag til avtaler og landenes posisjoner i en stor grad er hemmelige. Det er nyttig for Handelskampanjen at noen av medlemmene deltar aktivt i *Our World Is Not For Sale*.

Handelskampanjen var med på å finansiere deltakelsen på WTO Public Forum for en representant fra ROPPA, organisasjonen for bondeorganisasjoner i Vest-Afrika, som under forumet lanserte rapporten *Let us dare to reform the WTO for an equitable development*. Den er verdt å lese!
https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc10_e/roppappmc10_e.pdf

Biraj Patnaik – sør-representant og møter med politikere

I desember 2016 kom Biraj Patnaik til Norge etter invitasjon fra Handelskampanjen. Han har inntil begynnelsen av 2017 vært rådgiver for den indiske kommisjonen for retten til mat, og var en pådriver for innføringen av den indiske National Food Security Act i 2013. Indias program for å kjøpe opp mat fra småbønder og så dele det ut eller selge det til subsidierte priser til fattige i India, har gjennom flere år vært et stridstema i WTO. Saken var oppe på WTOs ministermøte på Bali i 2013, ble så skjøvet til ministermøtet i Kenya i 2015, og ble der utsatt til behandling på ministerkonferansen i Argentina i desember 2017.

Handelskampanjen arbeider for at Norge skal støtte forslaget fra G-33 om at slike program for matsikkerhet i utviklingsland må tillates. Slike program kan f.eks. defineres inn i «grønn boks» i WTO-regelverket. Handelskampanjen arrangerte møter mellom Biraj og representanter for Norad, UD, stortingsrepresentanter og pressen. Norges Bondelag arrangerte et eget møte med Biraj.

Debattmøte med Dagsavisen

Vi arrangerte debatt om fremtiden til WTO på Litteraturhuset 25.5.2016. I panelet satt Liv Signe Navarsete (Sp), Svein Roald Hansen (Ap), Kjell Ingolf Ropstad (KrF) og Heidi Lundeberg (Handelskampanjen). Ordstyrer var Espen Løkeland-Stai fra Dagsavisen. Vi oppfordret partiene til at Norge burde foreslå en utredning av demokratiske reformer i WTO, og se på hvordan Norge skal følge opp dette arbeidet.

TTIP – Transatlantic Trade and Investment Partnership

Handelskampanjen har blitt bedt om å innlede på seminarer om både TTIP og de øvrige nye avtalene, som er bredere og dypere i avregulering, enn tidligere avtaler. I tillegg blir Handelskampanjens resurspersoner bedt om å bidra i rapporter og kronikker som utarbeides av andre organisasjoner og politiske partier. Et sentralt spørsmål om TTIP er tvisteløsningsordningen. Notatet som er utarbeidet om alternative løsninger på tvister er utarbeidet i lys av debatt knyttet til spesielt TTIP, men også de andre megaavtalene og avtale om investeringsbeskyttelse (BITs).

TISA

TISA-fri kommune kampanjen

I Løpet av 2016 satte folk i styret til Handelskampanjen i gang arbeid med å informere om TISA på kommunenivå, og utfordret kommuner til å ta stilling til TISA. Handelskampanjen tok initiativ til en styringsgruppe som hadde medlemmer bredere enn Handelskampanjens medlemmer, inkludert politiske partier og aktivistgrupper. Vi finansierte (av fjorårets overskudd) etableringen av en nettside, www.tisafri-kommune.no. Med veiledere, forslag til vedtak, oppdatering på kart med mere. Kampanjen har bidratt til om lag 40 kommuner med kritiske vedtak om TISA, åpenhet, retten til å snu politikk. Målet er å få 50 prosent av kommunene til å gjøre vedtak.

TISAfri-kommune nettsiden kommer nå opp som nr. 2 i søkerresultatet i Google på «TISA kommune» (nr. 1 er betalt annonse fra Arbeiderpartiet).

Skolering og lobby i Genève

Petter S. Titland dro til Genève i september for å delta for Handelskampanjen på kurs med det internasjonale TISA-nettverket i Our World Is Not For Sale. Rolv Rynning Hansen dro på vegne av Fagforbundet. TISA-alliansen hadde møter med forhandlere fra USA, Australia, EU, Sverige og Norge i Genève. Her ble det for første gang lagt press på Norges oljeagenda i TISA. Via det europeiske forbrukerrådet la gruppen sterkt press på spørsmålet rundt personvern i avtalen, hvor vi fikk avdekket stor avstand mellom EU og USA i forhandlingene.

Victor Menotti – lobbymøter og samarbeid

I November 2016 kom Victor Menotti til Norge etter invitasjon fra Handelskampanjen. Victor har skrevet notatet *Norway's energy agenda in the trade in services agreement (TISA)* på oppdrag fra Handelskampanjen. Analysen hans tok for seg Norges forslag om et eget energikapittel i avtalen. Her gikk han grundigere inn i analysen han gjorde for Wikileaks i desember 2015. Menotti har erfaring med striden om energidemokrati tilbake til GATS-avtalen i WTO på starten av 2000-tallet, blant annet gjennom Our World Is Not For Sale.

Menotti kom til Norge for å møte norske politikere og snakke om TISA-avtalen og energidemokrati. Han møtte KrF, Senterpartiet, SV og Miljøpartiet på Stortinget. Fellesforbundet og Industri Energi ble

fikk også besøk. Det ble holdt aktivistmøter i Oslo og Stavanger. Dette førte til en utveksling på Stortinget mellom Liv Signe Navarsete (Sp) og helseminister Bent Høie (H) på Stortinget. Utenriksminister Børge Brende var på Verdens Økonomiske Forum i Davos og stilte ikke i Stortinget for å svare på spørsmål om status for TISA og energidelen av avtalen.

Tiltak knyttet til arbeidsområde

Notater

Vi har produsert flere notater og korte rapporter i 2016:

- Policy- brief: *Norway's Energy Agenda in the Trade in Services Agreement (TISA)*, av Victor Menotti.
- Policy- notat: *Internasjonal handel med mat og andre landbruksprodukter*, av Aksel Nærstad
- Policy- notat: *Miljø til salgs: Konsekvenser av handelsavtaler*, av Tina Andersen Vågenes og Mari Gjerdåker.
- Policy- notat: *e-handel*, av Heidi Lundeberg
- Notat: *Alternativer til investor-stat tvisteløsning (ISDS)*, av Anniken Elise Storbakk
- Oppdatering av rapporten *Bak lukkede dører, En rapport om Norges bilaterale og regionale frihandelsavtaler*, av Heidi Lundeberg (gjort oppdateringen), Helene Bank og Marte Dæhlen.

Notatene er trykt opp, og ligger på nettsiden under publikasjoner:

<http://www.handelskampanjen.no/publikasjoner/>

Podkast

I 2016 fikk vi Nord-Sør informasjonsmidler fra Norad til å videreføre podkasten fra 2015. Våre to flinke journalister fra første sesong, Guro Flaarønning og Ida Skogvold, lagde episodene til sesong 2. Vi har produsert fem episoder som er både lengre og går mer i dybden enn episodene fra første sesong. Episodene i sesong 2 forteller i større grad historiene til de menneskene som på en eller annen måte blir berørt av handelspolitikk. Episodene i sesong 2 er:

- Ep 1. TISA-frie Høyanger
- Ep 2. Patentere frø
- Ep 3. Farlig avfall som liberaliseres
- Ep. 4 Fiskeinteresser og markedstilgang
- Ep 5. Hva er en folkets handelsavtale?

Episodene ble ikke lansert før i slutten av januar 2017 grunnet sen igangsetting og at journalistene trengte tiden rundt juleferien til å fullføre. Episodene ble dermed promotert ganske sent opp mot avslutning av prosjektet for 2016. Vi promoterte episodene på Facebook og Twitter med delebilder og betalt spredning. De fire annonsene på Facebook hadde totalt 86 226 visninger, i gjennomsnitt 21 500 visninger pr annonse, totalt fikk vi 315 klikk på episodelinkene, i gjennomsnitt 80 klikk pr annonse. Episodene er blitt avspilt 337 ganger, og er tilgjengelig på nettsiden, i tillegg til iTunes, SoundCloud, og podkast-apper.

Handelskart

I 2016 fikk vi Nord-Sør informasjonsmidler fra Norad til å utforme en handelskart på nettsiden over norske handelsavtaler og hva de inneholder. Handelskartet viser hvilke land som Norge har handelsavtaler med gjennom EFTA, bilaterale handelsavtaler, og bilaterale investeringsavtaler (BITs), og hva disse avtalene inneholder av kontroversielle bestemmelser. Ved å klikke på "avtaler" vises hvilke land som er med i de ulike handels- og investeringsavtalene. Ved å klikke på "utvalgte tema" kan en se hvilke land og avtaler som har de ulike bestemmelsene og hva de betyr. Informasjonen til de utvalgte temaene ble systematisert og analysert av Tore Isungset Støve (prosjektmedarbeider) og Anniken Elise Storbakk (koordinator).

Kartet ligger på nettsiden med en tilhørende spørsmål- og svars side om kartet.

<http://www.handelskampanjen.no/handelskartet/>

Globaliseringskonferansen

Handelskampanjen og våre medlemmer bidro som vanlig til både å drive grunnskoloring om handels- og investeringsavtaler, og til å løfte blikket på dagsaktuelle saker som TISA og lokaldemokrati, miljøkonsekvenser og handelsavtaler, og løsninger i handelspolitikken. Møtene var godt besøkt.

Vi arrangerte disse møtene på globaliseringskonferansen:

- Handelspolitikk på 1-2-3, med Helene Bank
- Investeringsavtaler på 1-2-3, med Tore Loven Kirkebø
Introduksjonsmøtene var svært godt besøkt (40-50stk).
- TISA – nå og i morgen, i samarbeid med Fagforbundet, Attac, og Tidsskriftet Rødt
- Verksted: Folkets handelsavtaler
Helene Bank og Petter S. Titland holdt workshop om «Folkets handelsavtale». 25 personer deltok, og det ble svært god deltagelse gjennom gruppearbeid og fellesdiskusjoner. Journalist Ida Skogvold samlet materiale til podcast her.
- Verksted: TISA frie kommuner
Rolv Rynning Hansen, Helene Bank og Anniken Storbakk holdt workshop om TISA-frie kommuner. Om lag 30 personer deltok, med god geografisk spredning.

Liste medieoppslag Handelskampanjen 1.3.2016- 21.3.2017

Velferdskapteinen	□ Posthornet	27.02.2017	2
Velferdskapteinen	□ NTL Magasinet	22.02.2017	5
Avtalen favoriserer sterkt investorinteressene	□ Stavanger Aftenblad	05.01.2017	8
- Nå tror jeg det er nok lodd på meg, jeg vinner jo aldri!	□ Fremover	15.12.2016	10
Er norsk jordbruk trygt?	□ Klassekampen	03.12.2016	12
Vi støtter Ingvild Reymert i Oslo SV	□ Dagsavisen	01.12.2016	15
Kritikarar trur ikkje TISA er over	□ Nationen	25.11.2016	17
For meg er dette valget et skjebnevalg uten sidestykke, skriver Toril Moi	□ Morgenbladet	11.11.2016	19
Reklamerer i 50 mils omkrets	□ Finnmarken	09.11.2016	22
Endelig et nytt GULLRUSH i byen	□ Finnmarken	08.11.2016	24
Drøftar nye handelstema	□ Nationen	21.10.2016	25
Brende tilbakeviser at han undergraver WTO	▣ NTBtekst	20.10.2016	27
Brende beskyldes for å undergrave WTO	▣ NTBtekst	20.10.2016	29
Vert skulda for å undergrave WTO	□ Nationen	20.10.2016	30
Skal redde Tisa i Oslo	□ Klassekampen	20.10.2016	32
HANDELSAVTALE I SOLNEDGANG	□ Dagbladet	09.09.2016	34
LO krever at offentlige tjenester skjermes	□ Arbeidsmanden	09.06.2016	36
- WTO verre enn noen gang	□ Bondebladet	02.06.2016	38
Skamløst	□ Dagbladet	28.05.2016	40
Fagforbundet ikkje beroliga av nytt TISA-tilbod	□ Nationen	19.05.2016	42
Meiner Noreg av-regulerer endå meir	□ Nationen	13.05.2016	44
Ufint, Skogen!	□ Klassekampen	07.04.2016	46
Ikke JA eller NEI til handelsavtaler	□ Dagsavisen	01.04.2016	47
Flere misforståelser om Tisa	□ Klassekampen	01.04.2016	48